

49675 - آیا روز نیمه‌ی شعبان را روزه بگیرد، با وجود آنکه حدیث آن ضعیف است؟

سوال

آیا پس از علم به ضعیف بودن یک حدیث می‌توان از آنجایی که این حدیث در باب فضایل اعمال است به آن عمل کرد؟ مثلاً حدیث «هرگاه شب نیمه‌ی شعبان وارد شد، شبش را نماز بگزارید و روزه را بگیریید». زیرا روزه‌ی نفل و همینطور نماز شب جزو عبادت پروردگار است.

پاسخ مفصل

اولاً:

باید بگوییم احادیث وارد شده درباره‌ی فضیلت نماز و روزه و عبادت در نیمه‌ی شعبان ضعیف نیست، بلکه ساختگی و باطل است، بنابراین عمل به مقتضای این احادیث چه در فضائل اعمال و چه موارد دیگر جایز نیست. گروهی از علما از جمله ابن جوزی در کتاب «الموضوعات» (۲/ ۴۴۰ - ۴۴۵) و ابن قیم در «المنار المنیف» (۱۷۴ - ۷۵) و ابوشامه‌ی شافعی در «الباعث علی إنکار البدع والحوادث» (۱۲۴ - ۱۳۷)، و حافظ عراقی در «تخریج إحياء علوم الدين» (۵۸۲) حکم به بطلان روایات وارده در این مورد داده‌اند و شیخ الاسلام ابن تیمیه در مجموع الفتاوی (۱۳۸/۲۸) اتفاق علما بر بطلان آن را نقل نموده است.

شیخ ابن باز. رحمه الله. در «حکم الاحتفال بليلة النصف من شعبان» می‌گوید:

«گرامی داشت شب نیمه‌ی شعبان با نماز یا غیر آن و مخصوص گرداندن روز آن برای روزه نزد بیشتر علما بدعتی است منکر و هیچ اساسی در شرع مطهر ندارد».

و همچنین می‌گوید:

«درباره‌ی شب نیمه‌ی شعبان هیچ حدیث صحیحی وارد نشده و همه‌ی احادیث وارده در این مورد یا ساختگی و یا ضعیف و بی‌اصل و اساس است، و این شب هیچ ویژگی معینی ندارد، نه نماز مخصوص و نه جماعتی، و سخن برخی از علما که برای آن خصوصیت قائل شده‌اند نظری ضعیف است. بنابراین خاص گرداندن آن به چیزی جایز نیست و این رای صحیح است، و بالله التوفیق» فتاوی اسلامیة (۴/ ۵۱۱).

مراجعه کنید به سوال شماره‌ی (8907).

ثانیا:

حتی اگر بپذیریم که این احادیث ضعیف است نه ساختگی، باید گفت که قول صحیح علما عدم استفاده از احادیث ضعیف به طور مطلق است، ولو در فضایل اعمال و ترغیب و ترهیب، و احادیث صحیح انسان مسلمان را از بهره گرفتن از احادیث ضعیف بی نیاز می سازد. همچنین درباره‌ی مخصوص گرداندن شب یا روز نیمه‌ی شعبان به عبادتی خاص نه از پیامبر. صلی الله علیه وسلم. و نه از صحابه چیزی در شریعت وارد نشده است.

علامه احمد شاکر. رحمه الله. می گوید: «درباره‌ی بهره گرفتن از روایت ضعیف هیچ تفاوتی میان احکام و فضایل اعمال نیست، بلکه هیچ کس [در شریعت] حجتی ندارد مگر از احادیث صحیح یا حسن که از پیامبر. صلی الله علیه وسلم. روایت شده است» الباعث الحثیث (۱/ ۲۷۸).

برای مطالعه‌ی بیشتر در این زمینه به کتاب «القول المنیف فی حکم العمل بالحدیث الضعیف» نوشته‌ی فواد زمرلی مراجعه نمایید.

همچنین پاسخ سوال شماره‌ی (44877) را ببینید.

والله اعلم